

DECREET

STATUUT

voor de leiding van een parochie volgens can. 517 § 2 Wetboek van Canoniek Recht

Inleiding

De verwachting is dat in de Vlaamse bisdommen het gebrek aan priesters zich gedurende langere tijd zal doen voelen. Wanneer een bisschop in de onmogelijkheid verkeert om voor elke parochie¹ een pastoor of parochieadministrator te benoemen biedt canon 517 § 2 CIC hem de mogelijkheid om in dat geval een belangrijk deel van de leiding toe te vertrouwen aan personen die geen priester zijn en die hiervoor de nodige kwalificaties hebben en geschikt zijn.

Volgende beginselen liggen aan de basis van dit statuut:

1. In principe bestaat er een onlosmakelijke band tussen de verkondigingstaak, de heiligingstaak en de bestuurstaak die aan een pastoor worden toevertrouwd (can. 519 CIC). Hij geeft onder het gezag van de bisschop leiding aan de hem toevertrouwde parochie in elk van deze drie domeinen. Zo is de dienst aan de eenheid van de geloofsgemeenschap nauw verbonden met het voorgaan in de eucharistie, het sacrament van de eenheid. Wanneer het in de praktijk moeilijk is om de samenhang tussen de verschillende taken in de pastorale zorg in één persoon te belichamen, kunnen andere gelovigen geroepen worden om voor bepaalde aspecten mee te werken in de pastorale zorg voor een parochie.
2. Can. 517 § 2 CIC biedt de diocesane bisschop de mogelijkheid om gedoopte en gevormde gelovigen te gelasten om op een verantwoordelijke wijze in te staan voor welbepaalde opdrachten van leiding, rekening houdend met de eigen verantwoordelijkheid van een hiervoor aangestelde priester.
Bij de toepassing van deze mogelijkheid wordt bij voorkeur een beroep gedaan op vrijgestelde medewerkers (diakens, parochie-assistenten) die een theologisch-pastorale opleiding hebben genoten.
3. Het toevertrouwen aan vrijgestelde pastoraal gevormde medewerkers volgens can. 517 § 2 CIC van verantwoordelijkheid voor opdrachten van leiding van de parochiegemeenschap, veronderstelt een vertrouwensvolle samenwerking tussen de leidinggevend en van de leidinggevend met de in de parochie actieve groepen. Er is meer bepaald een goede verstandhouding nodig tussen de leidinggevend en de ploegen die aangesteld zijn om de pastorale zorg mee te helpen dragen.

In het bisdom Gent kregen de sinds 2016 opgerichte parochieploegen de opdracht om als officieel erkende beleidsploeg de verantwoordelijkheid te dragen over het geheel van de pastoraal in de nieuwe parochies. Dit omvat de zorg voor de verkondiging, viering en beleving van Gods Woord, de opbouw van een kerkgemeenschap met missionair en initiërend elan en het dienste staan van de eenheid van de geloofsgemeenschap.² Wat deze kernopdrachten meer concreet inhouden, werd aangegeven in de brochure *Pastorale uitdagingen voor de parochie* (april 2021²).

4. Dit statuut stelt de juridische beginselen vast voor de toepassing van can. 517 § 2 CIC in het bisdom Gent.

¹ In alle Vlaamse bisdommen is er een beweging om de canonieke parochies te reorganiseren in grotere gehelen. De gebruikte terminologie verschilt. In het bisdom Gent gebruikt men de term 'nieuwe parochie' om het niveau te benoemen waarop men streeft naar de benoeming van een pastoor en de aanstelling van een parochieploeg.

² Vgl. *Oriëntaties bij de nieuw te vormen parochieploeg* (maart 2017).

Statuut

1. Leiding van een voor langere duur vacante parochie volgens can. 517 § 2 CIC

- 1.1. In een parochie waar de pastorale zorg wordt waargenomen volgens can. 517 § 2 CIC is het ambt van pastoor voor onbepaalde tijd vacant. De bisschop belast bij voorkeur een vrijgestelde gevormde medewerker met de opdracht om - in nauwe samenwerking met de parochieploeg en de aangestelde priester - de dagelijkse leiding over de pastorale zorg in de parochie op te nemen. Die persoon wordt *pastoraalcoördinator* genoemd.
- 1.2. De opdracht van de pastoraalcoördinator en van de aangestelde priester is in de regel beperkt tot één parochie en wordt gegeven voor de duur van 6 jaren. De opdracht kan hernieuwd worden.
- 1.3. De bisschop beslist welke parochies en personen in aanmerking komen voor een toepassing van can. 517 § 2 CIC.

2. Kwaliteiten, vorming en benoeming van de pastoraalcoördinator

- 2.1. Om voor een benoeming als pastoraalcoördinator in aanmerking te komen dient de kandidaat te voldoen aan een aantal menselijke en spirituele kwaliteiten. De pastoraalcoördinator
 - is gelovig en kerkelijk
 - is inhoudelijk toegerust voor de opdracht en bereid tot permanente vorming
 - is een verbindende figuur die om kan gaan met meningsverschillen en spanningen
 - is communicatief en in staat tot vruchtbare samenwerking met de andere vrijgestelden (priesters, diakens, parochie-assistenten, financieel-administratief coördinator) en vrijwilligers.
 - heeft voeling met wat er leeft in de lokale gemeenschappen
 - heeft een goed zicht op de kernopdrachten van de parochie
 - is in staat om een coördinerende taak op te nemen, met zin voor verantwoordelijkheid en dienstbaarheid
 - is bereid zich in te schakelen in het diocesane beleid en te werken aan en vanuit een gedeelde visie.
- 2.2. De kandidaten hebben een theologische en pastorale vorming genoten. Bij voorkeur kunnen ze een getuigschrift voorleggen dat zij een opleiding hebben doorlopen die hen toelaat om diaken of parochie-assistent te worden. In uitzonderlijke situaties oordeelt de bisschop of een andere opleiding of ruime pastorale ervaring hiermee gelijkgesteld kunnen worden.
- 2.3. Kandidaten dienen de door het bisdom ingerichte opleiding in verband met de administratieve, financiële en juridische aspecten van het parochiaal beheer te volgen.
- 2.4. Een pastoraalcoördinator wordt enkel benoemd voor een parochie met een door de bisschop erkende parochieploeg. Aan de benoeming dient overleg vooraf te gaan met de parochieploeg, de deken en de dekenale ploeg.
- 2.5. De benoemingen van de pastoraalcoördinator en van de aangestelde priester gebeuren bij decreet van de bisschop.
- 2.6. Pastoraalcoördinator en aangestelde priester worden tijdens een eucharistie op zondag in de parochie waarvoor ze benoemd zijn door de deken aangesteld.

3. Gedeelde opdrachten en bevoegdheid

- 3.1. Volgens can. 517 § 2 CIC is de aangestelde priester de verantwoordelijke tegenover de bisschop voor de pastorale zorg van de parochie. De pastoraalcoördinator en de parochieploeg delen echter in de dagelijkse uitoefening van die zorg in de parochie waarvoor ze zijn aangesteld. Daarom is een samen gedragen verantwoordelijkheid, met respect voor de in de zendingsbrief toegewezen taken, een absolute noodzaak.
- 3.2. De aangestelde priester en de pastoraalcoördinator houden regelmatig contact en hebben een regelmatig werkoverleg met het oog op de vervulling van hun taken.
- 3.3. De aangestelde priester is lid van de parochieploeg. Hij werkt loyaal samen met de parochieploeg, vooral op die gebieden van de pastorale zorg waarvoor hij de concrete verantwoordelijkheid draagt.
- 3.4. Ook de pastoraalcoördinator is lid van de parochieploeg.
- 3.5. De pastoraalcoördinator is op grond van de eigen taak lid van de dekenale ploeg. Ook de aangestelde priester is bij voorkeur lid van de dekenale ploeg.
- 3.6. De deken oefent toezicht uit op de pastoraalcoördinator en de aangestelde priester (jaarlijks functioneringsgesprek, afspraken in verband met verlofregeling en bijscholing , etc.).

4. Opdracht en bevoegdheid van de pastoraalcoördinator

- 4.1. Op grond van de door de bisschop toevertrouwde opdracht, deelt de pastoraalcoördinator in de uitoefening van de dienst van de leiding.
- 4.2. De pastoraalcoördinator oefent zijn/haar ambt uit op zelfstandige wijze, zoals omschreven in de zendingsbrief, maar in nauwe samenwerking met de parochieploeg en de aangestelde priester, en met eerbiediging van hun respectieve bevoegdheden. Hij/zij werkt constructief samen met de andere pastorale medewerkers en vrijwilligers van de parochie.
- 4.3. Met zijn/haar benoeming worden alle opdrachten van een pastoor gedelegeerd aan de pastoraalcoördinator voor de onder zijn/haar verantwoordelijkheid vallende parochie, met uitzondering van de taken die volgens het kerkelijk recht uitsluitend aan een pastoor zijn voorbehouden.

In het bijzonder kunnen de volgende opdrachten behoren tot de taak van de pastoraalcoördinator:

4.3.1. Op het gebied van dagelijkse leiding en coördinatie:

- Vooral op die gebieden van pastorale zorg waar de pastoraalcoördinator op grond van zijn/haar benoeming de eerste verantwoordelijke is, is hij/zij verplicht samen te werken met de parochieploeg waarvan hij/zij lid is.
- De pastoraalcoördinator is aanspreekpunt voor de parochie en vertegenwoordigt de parochie naar buiten. Hij of zij houdt ook toezicht op de communicatiekanalen van de parochie.
- De pastoraalcoördinator is verantwoordelijk voor de organisatie van het werkoverleg.

- De pastoraalcoördinator houdt toezicht op de financiën van de parochie en volgt de werking op van de parochiale VZW's en andere verenigingen die het beheer van het patrimonium van de parochie tot doel hebben.
- De pastoraalcoördinator houdt contact met de verantwoordelijken van de kerkraden.
- De pastoraalcoördinator geeft leiding aan het parochiesecretariaat. Dit omvat in het bijzonder:
 - o het bijhouden van de parochieregisters en het parochiezegel,
 - o de zorg voor het parochiearchief,
 - o het toezicht op de werknemers van de parochie (b.v. parochiesecretaris, ...)
 - o het aansturen en motiveren van de secretariaatsmedewerkers.
- De pastoraalcoördinator bevordert en coördineert het vrijwilligersbeleid van de parochie (aanspreken van nieuwe mensen, ondersteuning en begeleiding, evaluatie).
- De pastoraalcoördinator organiseert in samenspraak met de parochieploeg momenten van parochiaal beraad of andere vormen van overleg.

4.3.2. Op het gebied van de verkondiging:

- zorg voor hedendaagse geloofscommunicatie,
- deelname aan het predikambt,
- verantwoordelijkheid voor de organisatie van initiatieven rond geloofsverdieping en de verschillende vormen van catechese voor volwassenen, jongeren en kinderen.

4.3.3. Op het gebied van liturgie:

- de zorg voor de liturgie (met inachtneming van de liturgische voorschriften) en de coördinatie van de verschillende vrijwilligers die in de liturgische vieringen een diensttaak opnemen,
- de verantwoordelijkheid voor de pastorale voorbereiding op de ontvangst van de sacramenten,
- het beleid van de uitvaartpastoraal.
- voorgaan in gebedsvieringen (o.m. uitvaarten)

4.3.4. Op het gebied van diaconie:

- verantwoordelijkheid voor de organisatie van de parochiale diaconie (zieken, armen, bejaarden, vluchtelingen) in het netwerk met andere sociale instellingen en verenigingen,
- aandacht voor mensen in bijzondere noodsituaties en doorverwijzing naar passende hulp of bezoek.
- aandacht voor ketenzorg.

4.4. De concrete taakinfilling van de pastoraalcoördinator wordt beschreven in de zendingsbrief.

5. Opdracht en bevoegdheid van de aangestelde priester

5.1. De aangestelde priester is geen benoemde pastoor, maar heeft de machten en bevoegdheden van een pastoor die niet kunnen gedelegeerd worden.

5.2. De aangestelde priester oefent zijn taak uit in nauwe samenwerking met de parochieploeg, waarvan hij ook deel uitmaakt, en met eerbiediging van de in de zendingsbrief aan de pastoraalcoördinator toegekende opdrachten. Hij werkt ook constructief samen met de andere pastorale medewerkers en vrijwilligers van de parochie.

5.3. De aangestelde priester is niet gebonden aan de residentieplicht.

5.4. De aangestelde priester oefent zijn dienst uit door de uitoefening van de aan het priesterschap verbonden plichten, in het bijzonder door de viering van de eucharistie en de bediening van de sacramenten.

5.5. De concrete taakinvulling van de aangestelde priester wordt beschreven in de zendingsbrief.

6. Begeleiding en navorming

- De pastoraalcoördinator en de aangestelde priester hebben jaarlijks een functioneringsgesprek, samen met de deken en de begeleider van het dekenaat.
- Er wordt voorzien in een supervisietraject voor de pastoraalcoördinator en de aangestelde priester. Er wordt ook een intervisiegroep opgestart.
- De pastoraalcoördinator en de aangestelde priester nemen als lid van de parochieploeg deel aan alle vormingsinitiatieven voor parochieploegen.
- Er is ook vorming en een heldere communicatie nodig voor de brede geloofsgemeenschap, zodat zij de eigen rol van de pastoraalcoördinator en de aangestelde priester kan onderscheiden.

7. Bekendmaking en inwerkingtreding

7.1 Dit decreet tot vaststelling van het *Statuut voor de leiding van een parochie volgens can. 517 § 2 Wetboek van Canoniek Recht* dient te worden bekend gemaakt in de digitale nieuwsbrief van het bisdom Gent en op de website van het bisdom op 16 juni 2022. Het dient tevens te worden bekend gemaakt in het bisdomblad *Kerkplein* (september 2022).

7.2 Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking in de digitale nieuwsbrief.

Gedaan te Gent op 12 juni 2022, zondag van de H. Drie-eenheid.

+ Lode Van Hecke
Bisschop van Gent

Aldus opgesteld:
Ludo Collin
Kanselier

